

då klaganden af beslutet erhöU del, den dagen likväl oräknad, skola aflemnas till konungens befallningshafvande, som öfver besvären infordrar vederbörandes förklaring och, sedan den inkommit, till Kammarrätten insänder samtliga till målet hörande handlingar jemte eget utlåtande; dock att fattigvårdsstyrelse, som vill söka ändring i af konungens befallningshafvande i annat län meddeladt beslut, må ega att besvären till konungens befallningshafvande i hemorten aflemna, genom hvars försorg besvären, försedda med anteckning, om dagen då de inkommit, böra till konungens vederbörande befallningshafvande för handläggning öfverlemnas. Lag samma gäller för fullföljd af klagan öfver åtgärd, som, på sätt i § 46 mom. 4 sägs, konungens befallningshafvande funnit nödigt besluta; dock skall sådant beslut genast befordras till verkställighet; utan afbidan af besvärstidens utgång eller anförda besvärspröfning.»

Om remiss till vederbörigt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1880.

C. Ekström.

N:o 30.

Af Herr Adlersparre: Angående folkskoleväsendet.

Hvarje vän af vårt lands framåtskridande har länge varit i tillfälle att bemärka och glädja sig åt det inflytande, som *folkskoleväsendet*

utöfvat på den uppväxande ungdomen af de arbetande folkklasserna. Då han följt undervisningen så väl vid städernas som landsbygdens folkskolor, har han med glädje erfarit det stora kunskapsmått, som meddelats ungdomen, och, hvad de senare angå, mången gång förundrat sig öfver att man under ofta nog förekommande särdeles menliga förhållanden lyckats komma till så vackra resultat. En berömvärd hängifvenhet hos flertalet af de personer, hvilka egnat sig åt det mödosamma och föga inkomstbringande kallet att undervisa folkskolans barn, måtte derföre vara den tillfredsställande, verkande orsaken.

Men de kunskaper, som vid slutad skolgång äro inhemtade, tillhöra ännu vid *flertalet* af landets folkskolor endast s. k. *allmän bildning*. Vid *dessa* meddelas ej några kunskaper för det *praktiska lifvet*, med andra ord, någon undervisning i det yrke, hvaraf individen i framtiden skall hafva sin utkomst.

Ett glädjande tidstecken är: att undervisning i *slöjd* meddelas vid *seminarierna* samt är införd vid rätt många folkskolor, så väl i städerna som å landsbygden. Denna rörelse synes genom egen inneboende kraft kunna leda till att, i en framtid, hvarje folkskola meddelar ungdomen någon färdighet i användandet af *träarbetarens* enklare verktyg. Önskvärdt är, att samma uppmärksamhet må kunna egnas användandet af *smedens*.

En brist, som bör fyllas, synes mig vara: att *landsbygdens* folkskola ej meddelar ungdomen någon kunskap med afseende å vår hufvudnäring, jordbruket. Väl inseende de ofantliga kostnader, som *praktisk undervisning* skulle medföra, har jag endast tänkt på s. k. *teoretisk*, t. ex. undervisning med afseende å *vexelbruk*, olika *gödningsämnen* och sätt för deras rätta användande; bedömandet och användandet af olika *sädesslag* och *foderväxter*, förtydligadt genom prof, med mera dylikt.

För att underlätta spridandet af skicklighet i *slöjd* i alla folkskolor, så i städerna som å landsbygden, samt att i de senare införa teoretisk undervisning i hvad *jordbruket* rör, tager jag mig friheten alternativt föreslå:

A. Att undervisningen i några af folkskolans läroämnen, genom inskränkning i nu begagnad kurs, avslutas tidigare än nu sker, samt, hvad *städernas folkskolor* beträffar, ersättes af teoretisk och praktisk undervisning i *slöjd*, och i *landsbygdens fasta folkskolor* af dylik undervisning och teoretisk undervisning i hvad som tillhör *jordbruket*.

B. Att folkskolan fortgår som nu, men att de gossar, hvilka erhållit afgangsbetyg, antingen måste genomgå en sådan nu beskrifven kurs, olika för städernas och landets folkskolor, eller lemnas tillfälle dertill.

Orimligt synes vara att ålägga folkskollärarne undervisningsskyldighet i *slöjd*, utsträckt öfver det enklaste. Önskar en kommun gå längre än här afses, må den då använda *yrkesmän*, som tillfälligtvis anskaffas.

Hvad deremot *teoretisk undervisning i jordbruk* angår, bör denna i de flesta fall bestridas af skolläraren, hvarföre det blifver af nöden att han från *seminarium* utgår med inhemtade kunskaper i detta ämne.

För att folkskollärarne skola erhålla undervisning i *jordbruk, skogsplantering* och *skogsgallring*, måste vid hvarje *seminarium* en lärare anställas i dessa ämnen och torde dertill t. ex. *hushållssällskapernas landtbruksingenjörer* vara lämpliga. Dessa lärare skulle dels undervisa eleverna vid *seminarium* i alla landtbrukets grenar, med särskild hänsyn till de olika provinsernas naturförhållanden, dels under sommarferierna lemna undervisning åt folkskollärare, hvilka ej genomgått nämnde kurs och hvilka egde att vända sig till närmaste *seminarium*. För att minska kostnaden med afseende å reseersättning och dagtraktamente, som dessa skollärare böra tillerkännas, måste en längre *öfvergångstid* bestämmas.

Hvad folkskolans *gymnastik och militäröfningar* angå, önskar jag vördsamt föreslå:

att *gymnastik* fortfarande blifver ett *obligatoriskt ämne* och att *marschöfningar*, utan gevär, räknas till *det samma*;

att *exercisöfningar* med gevär (eller s. k. *kolfvar*) ej blifva *obligatoriska*, utan utföras der så *lämpligen* kan ske, vanligen i större städer; samt

att *skjutning* med s. k. *salongsgevä*r införes vid de fasta folkskolor, der det *lämpligen* och utan för stora kostnader kan utföras.

Hvad slutligen möjligheten att anskaffa nödiga medel till det föreslagna angår, bör kostnaden väl ej blifva betänkligt stor då ej någon *praktisk undervisning* med afseende å åkerbruket föreslagits samt om en längre *öfvergångsperiod* användes.

Så väl stads- som landskommuner hafva i senare tider utfört många arbeten hvilka visserligen varit nyttiga, men möjligen mindre *nödvändiga* än att bereda den medellösa ynglingen färdighet i det yrke, hvaraf han skall lefva.

Señt i stort är väl en brist i denna undervisning en stor nationalförlust! Ätminstone synes man taga saken så i *Frankrike*, der man helt nyligen och med ofantlig kostnad tagit ett stort steg för att höja jordbrukarens yrkesfärdighet och kunskap genom undervisning i *folkskolan* af skickliga lärare.

På grund af hvad jag anført får jag vördsamt föreslå:
att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t behagade tillsätta en komité för att tillse i hvad mån dessa tillägg i undervisningsämnen uti folkskolan kunna och böra söka åstadkommas.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm i Januari 1880.

Rudolf Adlersparre.